

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaft betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

Over het juridisch aspect van het staatsdelcredere bij de exportverrichtingen.

Bij de wet van 7 Oogst 1921 werden in België de beginselen vastgelegd voor het verleen van den staatswaarborg bij de uitvoerverrichtingen. De voorwaarden die toen aan de uitvoerders voor het bekomen van het staatsdelcredere gesteld werden, waren echter zoodanig dat elke omvangrijke actie van staatswege in feite was uitgesloten. De Staat waarborgde overigens slechts de betaling van de eerste 55 % van de schuldvordering.

De wet d.d. 2 Oogst 1932, gewijzigd bij de koninklijke besluiten d.d. 10 Januari 1935 en 22 October 1937, bracht het staatsdelcredere op breeder banen.

Ziehier de essentiële gegevens van het thans vigeerende regime :

De Nationale Delcredere dienst, zelfstandige openbare instelling, met rechtspersoonlijkheid, is belast met het verleen van den regeeringswaarborg bij uitvoerverrichtingen. Het bedrag zijner verbintenissen mag in geen geval 1.200.000.000 frank overschrijden. Den beneficiënt van den waarborg wordt de betaling van een premie opgelegd.

Waarin bestaat die waarborg?

Voor de exportverrichtingen afgesloten met openbare instellingen of daarmede gelijkgestelde organismen, kan het « totale risico » aan die verrichting verbonden, ten beloope van ten hoogste 75 % worden gedekt, m.a.w. wordt de betaling van de schuldvordering op den vreemden invoerder alleszins, in die mate verzekerd.

Voor de exportverrichtingen afgesloten met private invoerders kan de Nationale Delcredere dienst slechts optreden als herverzekeraar van risico's van insolventie — eventueel ook van catastrophale risico's — welke vooraf werden gedekt door een aangenomen credietverzekering-maatschappij.

Voor alle exportverrichtingen kan door den Nationalen Delcredere dienst rechtstreeks het risico van conversie-overdracht — n.l. het risico van geldelijk verlies of van niet-overdracht van deviezen, voortspruitend uit door den Staat van den invoerder arbitrair getroffen maatregelen — worden gedekt.

* * *

Het tot stand komen en de uitvoering der overeenkomsten aangegaan tusschen de uitvoerders en den Nationalen Delcredere dienst hebben herhaaldelijk de vraag doen oprijzen welke voorschriften op het delcredere-contract dienen toegepast en, bepaaldelijk, of het al dan niet kan beschouwd worden als een vorm van borgtocht, van verzekering of van een ander vernoemd contract, m.a.w., welke de juridische aard is van het staatsdelcredere en hoe het juridisch statuut er van moet worden opgevat.

Deze vragen liet de wetgever onbeantwoord.

Een oppervlakkig onderzoek leert dat het hier gaat over een wederkeerig, vergeldend, niet plechtig, consensueel en kanscontract. Gezien die kenmerken, kan men geneigd zijn het

staatsdelcredere met een of ander vernoemd contract gelijk te stellen. En inderdaad, sommige contracten vertoonen er mede een werkelijke gelijkenis. Wij vermelden: het aval, het pand, de borgtocht en het verzekeringscontract.

Naderbij bekeken, blijken ze echter alle met het staatsdelcredere te verschillen.

Voor het aval en voor den borgtocht moge het volstaan hun onderscheiden kenmerken tegenover die van het staatsdelcredere te stellen.

Het aval.

- 1) slaat uitsluitend op een titel;
- 2) veronderstelt hoofdelijkheid;
- 3) vormt in hoofdzaak een verrichting van financiering;
- 4) is een vorm van borgtocht.

Het Staatsdelcredere.

- 1) slaat niet noodzakelijk op een titel;
- 2) veronderstelt geen hoofdelijkheid;
- 3) beoogt, in principe, het dekken van definitieve verliezen;
- 4) verschilt met den borgtocht (zie verder).

Het pand.

- 1) is een bijkomend contract;
- 2) gaat uit van den schuldenaar;
- 3) eischt bijzondere vormen;
- 4) is niet voorwaardelijk.

Het Staatsdelcredere.

- 1) is een hoofdcontract;
- 2) gaat uit van den Staat;
- 3) is volmaakt door de eenvoudige toestemming der partijen;
- 4) verleent een voorwaardelijk recht.

Een woordje meer over den *borgtocht*.

De borgtocht is uitteraard om niet. Wordt er, uitzonderlijk, een vergoeding bedongen dan blijft de aard van het contract ongewijzigd in zoover deze vergoeding door een schuldenaar wordt betaald.

Wordt ze integendeel aan den schuldeischer opgelegd, dan raakt zulks het wezen zelf van het contract en kan van een borgtocht geen sprake meer zijn. (1) Nu wordt bij het staatsdelcredere de betaling der premie opgelegd aan den schuldeischer.

De borgtocht is een bijkomend contract. Het staatsdelcredere, integendeel, is een hoofdcontract dat rechtstreeksche en « zelfstandige » verbintenissen tusschen partijen in het leven roept. Het verkoopcontract waarmede het in

verband staat, vormt alleen de materie van het delcredere-contract; niet het voorwerp als dusdanig.

Het specifieke doel van den borgtocht is de uitvoering van de door den schuldenaar aangegane verbintenissen. Het staatsdelcredere heeft alleen het dekken van bepaalde risico's op het oog, die al dan niet verband houden met den persoon van den schuldenaar of met de uitvoering der verbintenissen door dezen laatste (b.v. catastrophaal of conversie-risico).

Wat het *verzekeringscontract* betreft, moet worden vastgesteld dat, alhoewel het, evenals het delcredere, de eigenschappen bezit van een wederkeerig, consensueel, niet plechtig, vergeldend, voorwaardelijk en kanscontract, het nochtans grondig hiermede verschilt.

Het eigen karakter van de verzekering-verrichting — waarvan het contract de uiting is — ligt immers in de technische mogelijkheid der nivelleering van risico's. (2) Welnu, de aard zelf der door het staatsdelcredere gedekte risico's (hoofdzakelijk politieke) en de onmogelijkheid eener gezonde, chronologische en geographische verdeeling, maken de technische compensatie der definitieve verliezen door het bedrag der geïnde premieën praktisch totaal onmogelijk. De ondervinding leert, ten anderen, dat de delcredere-verrichtingen een sporadisch karakter vertoonen en dat de risico's zich in enkele zeldzame landen concentreeren.

Bovendien, vindt het verzekeringcontract haar oorzaak in het dekken van een vermogensrisico, van een eventueel verlies. (3) Zulks is bij het delcredere niet altijd het geval. Het verwezenlijken van het risico bij staatsdelcredere kan ook een louter voorschieten van gelden voor gevolg hebben, bij voorbeeld wat betreft de politieke- en bepaaldelijk de conversie-overdrachtrisico's. De functie van het delcredere wordt aldus zuiver financieel. Een eenvoudige thesaurieverrichting, nu, kan bezwaarlijk overeengebracht worden met het begrip van de verzekering.

* * *

Tot daar de formeele zijde van het vraagstuk.

Het onderzoek naar het juridisch karakter en den uitbouw van het juridisch statuut van het staatsdelcredere stellen evenwel een fundamenteel probleem, n.l. dit der te volgen methode zelf.

Meest al de rechtsregels, welke door de positieve wet werden bevestigd, komen in feite

neer op concrete voorschriften, opgedrongen door sommige wel bepaalde behoeften van het praktische leven. Mit is ook het geval met deze welke de verschillende hooger vermelde contracten beheerschen. Volgens de bedoeling van den wetgever wordt de draagwijdte dezer voorschriften, echter, alleen bepaald door de mate waarin zij op die bijzondere behoeften, of die feitelijke toestanden, toepasselijk zijn.

Het toepassingsveld dezer voorschriften uitbreiden tot een domein dat aanvankelijk niet werd bedoeld en dat de vigeerende teksten niet beoogden te regelen schijnt dan ook gepaard te gaan met het gevaar theoretische stellingen uit te werken die weinig verband houden met de werkelijkheid of niet voldoende beantwoorden aan de eischen van de billijkheid en van het sociaal nut.

Nu staat het recht noodzakelijk in verband met de behoeften der samenleving. (4)

De juridische regels en de oplossingen die ze bevestigen, worden hoofdzakelijk bepaald door het praktisch doel en het sociale nut der instellingen. (5)

Bij gebrek aan formeele richtlijnen blijft dus slechts over rechtstreeks den aard der feiten te ontleden die de stof vormen van het hier behandelde vraagstuk en de sociale gegevens te beschouwen waarvan de rechtsregels dienen vastgesteld. (6)

Het gaat niet op hier in bijzonderheden uit te weiden over het wezen van het staatsdelcredere. Het moge volstaan de functie dezer instelling te schetsen.

Economisch beschouwd, vormt het staatsdelcredere de aanvulling der geleidelijk uitgebouwde constructie: uitvoerder - bank - verzekering, welke stilaan onvoldoende is gebleken om het tegenwicht te vormen der zware risico's — inzonderheid kredietrisico's — verbonden aan de uitvoerverrichtingen. (7)

Sociaal beschouwd, draagt het staatsdelcredere er toe bij het maatschappelijk evenwicht te herstellen, verbroken door de vermindering der arbeidsmogelijkheid, die het slinken der bedrijvigheid van de exportnijverheid voor gevolg heeft.

Van nationaal standpunt uit, beoogt het staatsdelcredere het verhoogen van het nationale inkomen door het opdrijven der rendabiliteit van de productiekrachten: arbeid en kapitaal. (8)

Technisch beschouwd, beteekent het staats-

delcredere het in het gelid stellen der actiemiddelen van de collectiviteit — onder vorm van waarborgverleening — ten bate van private belangen, wegens de nationale beteekenis dier belangen en het tekort aan individueel pogen.

De beteekenis van het staatsdelcredere strekt dus verder dan het waarborgen der uitvoering van aangegane verbintenissen of het nivelleeren van risico's. De collectiviteit aanvaardt vooraf verliezen te dragen en werpt het gewicht van haar actiemiddelen in de schaal, in compensatie van sociale voordeelen, die *buiten de techniek der delcredere verrichtingen om*, uit haar tusschenkomst voortvloeien.

Hieruit kan worden besloten dat:

- 1) het staatsdelcredere een hem eigen specifiek karakter heeft;
- 2) de contracten die de uitdrukking er van zijn, in principe, contracten zijn « sui generis »;
- 3) alleen de beginselen van het algemeen verbintenissenrecht, a priori, er op toepasselijk zijn.

* * *

Daarmede is echter geen nauwkeurige juridische bepaling van het staatsdelcredere gegeven. Dergelijke bepaling, die geheel het hier bestreken gebied zou omvatten, is echter bezwaarlijk te verstrekken omdat het gewoon onmogelijk is een veelvuldige realiteit in een enkelvoudige formule om te zetten.

Reeds bestaan er onder de thans vigeerende wetgeving een reeks delcredere-contracten die, alhoewel ze dezelfde grondeigenschappen vertoonen en elk de zelfde grondverrichting vertolken, niettemin aanzienlijk onderling verschillen.

Het arbeidsveld der staatstusschenkomst is hier bovendien zóó uitgestrekt, zóó rijk aan mogelijkheden en zóó vatbaar voor wijzigingen dat een nauwkeurige wettelijke bepaling noodzakelijk onvolledig en weldra verouderd zou zijn. Men mag zelfs zeggen dat, indien het staatsdelcredere over 't algemeen — ook in het buitenland — niet de ontwikkeling gekend heeft die men er normaal had van kunnen verwachten, de te enge opvatting van het juridisch kader en de weinig doelmatige organisatie dier instelling, welke grootendeels uit die opvatting volgt, daaraan niet vreemd is.

Daarentegen valt het op dat, waar het juridisch kader het breedst werd opgevat — n.l. in Engeland — ook de beste resultaten werden

bereikt. En zulks moet ons niet verwonderen. Immers, raakt de functie van de hier besproken instelling aan de exporttechniek, waarbij soepelheid en aanpassingsvermogen, omzichtigheid bij het aangaan der verrichtingen, snelheid in de beslissingen, onmisbare vereischten vormen.

Bij den uitbouw der wettelijke grondbeginselen en organisatorische grondlijnen van het staatsdelcredere moeten bijgevolg die zelfde vereischten richtinggevend zijn.

Men kan zich afvragen of de huidige wetgeving, in ons land, wel voldoende aan deze voorwaarden beantwoordt, of de tekortkomingen, die weleens aan het staatsdelcredere verweten worden, niet zijn toe te schrijven aan een

ontoereikende plooibaarheid van teksten en van organisatie en of een breede en opbouwende actie van regeeringswege te dezer zake niet ondergeschikt is aan het systematisch en stoute doorvoeren van hooger aangeduide beginselen.

Dr A. THOMAS.

(1) Cf. Planiol, Laurent, Baudry, Lacantinerie, Aubry en Rau.

(2) Cf. : Van Eeckhout : Le droit des assurances terrestres. — Michel : L'assurance-crédit en droit comparé.

(3) Cf. : Van Zeggelen : « Kredietverzekering » en Schnedelbach : Das Recht der Kreditversicherung.

(4) Cf. Le Fur : Les grands problèmes du droit.

(5) Cf. R. von Jhering : Geist des römischen Rechts — III — 10 Abteilung — § 59.

(6) Cf. Geny : Méthode d'Interprétation et sources en droit privé positif.

(7) Cf. Ancey : Les risques de crédit.

(8) Cf. Roeschli : Die Staatliche Exportkreditversicherung.

INBRENGST VAN HANDELSZAAK EN ONROERENDE GOEDEREN.

Luidens artikel 21 der wet van 10 Augustus 1923 zijn onderhevig aan het registratierecht van fr. 5,— per 100 (artikel 7 van het koninklijk besluit van 15 October 1934) : de verkoopen en, meer algemeen, de overeenkomsten ten vergeldenden titel, die overdracht van handelszaken inhouden. Na talrijke wedervaringen staat het thans vast, dat bovenstaande beschikking insgelijks toepasselijk is op de inbrengsten in maatschap van handelszaken : het arrest van ons Opperste Gerechtshof sluit daaromtrent elken twijfel uit (V., 12 Maart 1936, *Pas.*, 1936, 1, 187). Zulks brengt als uitermate belangrijk gevolg mede het principie der netto-belasting, aangezien niet als lasten, die normaal de heffingsbasis verhoogen, zullen beschouwd worden, de schulden betreffende de verschillende elementen die in de handelszaak voorkomen en tot kwijting derwelke de overnemer (in zaken van inbrengst : de vennootschap) zich verbindt.

Vorenstaande beschouwingen stellen zeer duidelijk in het licht de belangrijkheid van de vraag naar den inhoud of den omvang der handelszaak. Daarmede in verband wenschen we zeer beknopt te onderzoeken of onroerende goederen al dan niet kunnen worden ondergebracht onder het juridisch begrip der handelszaak. Als ons antwoord bevestigend zal zijn, dan is daarmede insgelijks voor onze meening uitgedrukt, dat, zoo een onroerend goed deel uitmaakt eener handelszaak, die ingebracht

wordt, de zeer gunstige bepaling der wet van 1923 toepassing gaat verkrijgen, ook ten opzichte van bedoeld onroerend goed.

De rechtsgeleerden gaan heelemaal niet accoord omtrent de vraag of een onroerend goed deel uitmaken kan van een handelszaak. Zulks hangt vooreerst samen met de omstandigheid dat de wetgever steeds in gebreke gebleven is nauwkeurig aan te duiden wat hij door handelszaak verstaan wil. Op de tweede plaats kan de verscheidenheid der rechtsgeleerde stellingen verklaard worden door middel van het feit, dat bepaalde wetsbeschikkingen uitdrukkelijk in een of ander gegeven hypothese onroerende goederen onvereenigbaar maken met het gaaf begrip der handelszaak.

Onroerende goederen absoluut onvereenigbaar achten met het begrip der handelszaak lijkt me o.m. wel veroorzaakt te zijn doordat de wet toelaat handelszaken in pand te geven mits naleving der door de wet voorgeschreven vormen (wet van 25 October 1919, gewijzigd door een koninklijk besluit van 30 Maart 1936). Zonder betwisting wordt aanvaard, dat de inpandgeving van een handelsfonds geenszins medebrengt dat de onroerende goederen bijzonderlijk aan de betaling der schuld zouden verbonden zijn. Genoemde uitslag kan alleen door hypotheek of genotspand worden verkregen. Ons dunkens mag men een dusdanig op uitzonderlijke toestanden betrekking hebbende wet niet als grondslag nemen om de onroerende

goederen algemeen uit het begrip der handelszaak te sluiten.

Wat is inderdaad een handelszaak? We staan hier minder voor een juridisch concept dan voor een concrete feitelijkheid. Een handelszaak lijkt wel te zijn de vereeniging van materieel zeer onderscheidene elementen die geëconomiseerd worden tot een economisch geheel, dat er op bedacht is winsten te verwezenlijken. Alle elementen, in feite tot dat doel vereenigd, vormen de handelszaak. Stelt men vast dat een zaak feitelijk dienstbaar wordt gemaakt tot het winstoogmerk, dan gaat ze automatisch deel uitmaken van de handelszaak, welkdanig haar juridische natuur of aard ook weze. Economisch zal het dus wel niet betwijfeld worden dat onroerende goederen integreerend deel kunnen uitmaken van een handelszaak. Dat feitelijk-economisch begrip dringt zich op aan den jurist en den wetgever. Dezen moeten het als dusdanig aanvaarden. Wel kan de wetgever, met het oog op bepaalde doeleinden, de economische entiteit miskennen of verwringen, zooals hij het b.v. in 1919 gedaan heeft, maar dat neemt niet weg dat het feitelijk-economisch begrip, buiten de bepaald door den wetgever aangewezen gebieden, juridisch dient geëerbiedigd te worden. En daar nu de wet, in 1923 in betrekking tot het alsdan behandelde geval, geen begripsbepaling der handelszaak gegeven heeft, die zou afwijken van het feitelijk-economisch concept, dient in genoemde wet de handelszaak ook in den feitelijk-economischen zin des woords begrepen te worden, en derwijze kan ze onroerende goederen inhouden.

Herhaaldelijk werd er, zoo in rechtsleer als in rechtspraak, zoo fiscale als administratieve, de aandacht op gevestigd dat de handelszaak geenszins mag aangezien worden als een dispartate samenbundeling van zaken van den meest verschillende aard, maar dat zij veeleer dient beschouwd te worden als een juridische individualiteit, dewelke zich gansch onderscheidt van de verschillende elementen waaruit ze bestaat. Op welken rechtsgrond steunt men zich dan om het onroerend goed, waarin de handelaar zijn handel uitbaat, uit de juridische entiteit te sluiten? Onzes erachtens kan daartoe geen rechtsmotief, maar alleen loutere willekeur worden aangewezen.

Ook de opwerping, luidend dat gemeenlijk de overdracht van onroerende goederen aan een hooger recht onderworpen is, houdt geen steek.

Ter zake van inbrengsten in maatschap inderdaad, wordt niet onderscheiden of ze van roerende of van onroerende aard zijn. Beiden zijn ze onderworpen aan een laag en eenvoudig recht van 1,50 fr. per 100 (wet van 30 Augustus 1913, artikel 4, en koninklijk besluit van 13 Januari 1933), hetwelk recht zelfs met twee derden gereduceerd wordt bij omvorming eener vennootschap in een vennootschap met een anderen vorm (artikel 12 der wet van 22 Juli 1931).

Uit het vorenstaande blijkt dienvolgens dat, althans fiscaalrechtelijk, onroerende goederen integreerend deel kunnen uitmaken van een handelszaak en zoodanig onder toepassing vallen der wet van 10 Augustus 1923, dewelke, in haar artikel 21, het principieel der netto-belasting voorschrijft. Zulks is voor de praktijk, in het licht der doctrine die we de juiste achten, van ongemeen groot belang. Stellen we ons n.l. een onroerend goed voor, dat integreerend deel uitmaakt eener handelszaak. Op het onroerend goed rust een hypotheek voor richtige nakoming eener schuld van 100.000 fr. De vennootschap, waarin de handelszaak, met inbegrip dus van het onroerend goed, ingebracht wordt, verbindt zich die schuld te betalen. Alleen maar op voorwaarde dat genoemde schuld een der verschillende elementen, die in de handelszaak voorkomen, betreft, zal de heffingsbasis niet verhoogd met 100.000 fr., integendeel zal ze met bedoeld bedrag verminderen, wijl de wet de netto-belasting als regel stelt. Het belang onzer stelling stijgt nog bij de overweging dat prof. Thuysbaert in zijn cursus over fiscaal recht doceert « dat de rechtspraak uitdrukkelijk verklaart dat al de passiva die *aangegeven* worden als afhangende van de handelszaak, als dusdanig gelden tegenover het bestuur dat gebonden is door de bewoording der akten die worden voorgelegd. Het expertiseeren van de connectie der schulden met de handelszaak wordt gewraakt. Er dient nochtans aangemerkt dat artikel 5 van het koninklijk besluit van 15 November 1934 een algemeen recht toekent aan het bestuur om de voorlegging van de boekhouding op te eischen, zoodat daaruit de mogelijkheid van een toezicht vloeit.

Raymond JACOBS,

Advocaat,

Licentiaat in het notariaat,

Laureaat v. d. Univers. Weds. 1936-'38.

RECHTSPRAAK

120

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 4 Mei 1938.

Voorzitter : M. Jouret.

Raadsheeren : MM. de Clerck en Verbeke.

Pleiters : Mrs Lagrou en Bernolet.

ONEERLIJKE MEDEDINGING. — NABOOTSIING
VAN VERPAKKING. — K. B. 23 Dec. 1934.

Een handelaar die de dozen waarin de producten van een concurrent verkocht worden nabootst voor wat den vorm en het uitzicht betreft, neemt op de markt op ongeoorloofde wijze een bevoorrechte stand in daar hij de publiciteitskosten uitspaart en profijt haalt uit de publiciteit die reeds door zijn concurrent werd gemaakt. Deze handelwijze druist in tegen de bepalingen van artikel 1 van het K. B. van 23 Dec. 1934.

K. R. t/ A. V.

Aangaande de bevoegdheid :

Overwegende dat ten onrechte appellant beweert dat het geschil loopt over de geldigheid van een brevet, en dat de Rechtbank van eersten aanleg bevoegd is;

Dat geïntimeerde in zijn exploit uitdrukkelijk voorbehoud gemaakt heeft voor eene later in te spannen vordering tot vergoeding voor den bevoegden rechter, en aldus duidelijk te kennen geeft dat het hier gaat om eene daad van oneerlijke mededinging, waarvan de beteugeling krachtens art. 3 van het Kon. Besluit van 23 December 1934 tot de bevoegdheid van den Voorzitter van de handelsrechtbank toebehoort;

Aangaande de exceptie van litispendentie :

Overwegende dat in een eerste geding tegen appellant ingeleid, een bevelschrift op 22 Januari 1938 verleend, volledig de stelling van appellant is bijgetreden met den eisch onontvankelijk te verklaren, zoodat voor appellant het eerste geding definitief beëindigd was;

Dat er aldus tusschen partijen geen twee hangende geschillen bestaan, en evenmin twee hangende geschillen voor verschillende rechtbanken, zoodat er hier van litispendentie geen spraak kan zijn;

Aangaande de exceptie van gewijsde zaak :

Overwegende dat het bevelschrift van 22 Januari 1938 enkel de vordering niet ontvankelijk heeft verklaard in den vorm waarin zij aangevraagd werd, en ten gronde definitief geene uitspraak over den eisch gedaan heeft;

Dat in die omstandigheden dit bevelschrift, nopens den tweeden eisch van geïntimeerde, de bindende kracht van gewijsde niet verkregen heeft, dewelke slechts aan een eindbeslissing mag toegekend worden;

Ten gronde :

Overwegende dat uit de door geïntimeerde voorgebrachte stukken ten genoegte van recht blijkt dat door hem aan appellant, gedurende verscheidene

maanden, kommissieloon betaald werden, en dat men redelijkerwijze moet aannemen dat appellant die loonen verdiende als handelsvertegenwoordiger van geïntimeerde betreffende dezès nijverheid en handel in geconcentreerde soep;

Overwegende dat geïntimeerde in deze hoedanigheid wel op de hoogte was van den aard van appellant's handel in soep, en niet onwetend was dat, nopens dit fabrikaat de belangrijkste handelsverrichtingen gesloten werden aangaande de kleine ronde blikken dozen van 71 mm. op 35 mm., bevattende 125 gram geconcentreerde soep, die geïntimeerde, onder merk A., in de jaren 1935 tot 1937, bij groote kosten van reklaam gelanceerd had;

Overwegende dat aan appellant verweten wordt dat hij eene handeling strijdig met de eerlijke gebruiken in zake handel en nijverheid begaan heeft, met, einde van 1937 of begin 1938 geconcentreerde soep onder de naam C. te koop te stellen en dat hij, om cliënteel van geïntimeerde te misleiden en voordeel te trekken van de door dezen laatste gedane reklaam, zijn fabrikaat heeft ingepakt in doosjes van zelfde formaat, kleur, model en grootte als de dozen van A. van 125 grammen;

Dat zoo appellant verklaart dat oorspronkelijk het formaat van zijne dozen lichtelijk verschilde van dat van geïntimeerde's, hij niet kan loochenen dat het huidig formaat van zijn fabrikaat ten volle overeenstemt met dit van de dozen A.;

Dat die verandering van formaat zooveel te meer kenschetsend is van appellant's inzicht verwarring tusschen beide producten te stichten, dat het ten genoegte van recht uit de voorgebrachte briefwisseling spruit dat, toen appellant bij geïntimeerde's leverancier van dozen zijne eigene bestelling deed, hij speciaal bepaald heeft dat hij doosjes moest hebben zooals model A. of V.;

Dat weliswaar appellant opwerpt dat de doosjes A. en C. in 't oog vallend verschillen door het ander uitzicht van het merk namelijk wat betreft de benaming van de koopwaar, alsook den aard en de kleur van het etiket op de zijwand der dozen;

Dat in acht dient genomen te worden dat beide soorten dozen dezelfde goudverniste bodems en deksels hebben, en appellant dit ook «bodems en deksels in goudkleur» speciaal aan den leverancier gevraagd heeft;

Overwegende dat uit die samenhang van feiten en omstandigheden de eerste rechter, met recht en rede afgeleid heeft dat appellant verwarring heeft willen stichten, tusschen zijne fabrikaten en die van geïntimeerde, bijzonderlijk om voordeel te trekken van de publiciteitskosten door geïntimeerde gedaan;

Dat, gelet op de hierboven aangehaalde omstandigheden, appellant's handeling, die hem in staat stelde zijne fabrikaten te koop aan te bieden onder voor de koopers gunstiger voorwaarden en tevens voor hem meer winstgevend, als strijdig met de eerlijke gebruiken in zake handel en nijverheid moet aanzien worden;

Dat die handelwijze ongetwijfeld strekte tot het verdraaien der normale voorwaarden der mededinging, en dat zij onder de toepassing valt van art. 1 van het Koninklijk Besluit van 23 December 1934 waarbij het ophouden mag bevolen worden van de handelingen van een nijveraar of handelaar die het concurrentievermogen van een mededinger aantast of tracht aan te tasten;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gehoord het advies van den heer Advocaat-Generaal Remy;

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Ontvangt het beroep;

Alle excepties van onbevoegdheid, litispentie en gewijsde zaak, alsook alle strijdige conclusiën als ongegrond van de hand wijzende;

Verklaart het beroep ongegrond, wijst het af, bevestigt de bestreden beslissing;

Verwijst appellant in de kosten van den aanleg.

121

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 25 November 1938.

Voorzitter : M. Schilling.

Rechters : MM. Halleman en Dieryck, plv.

O. M. : M. van Hille.

Pleiters : Mrs. Stellfeld en De Jonghe.

VERDEELING. — ECHTSCHIEDING. — EERSTE HUWELIJK NIET ONTBONDEN. — TWEDE HUWELIJK. — VERMEEND HUWELIJK. — INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT.

Zoolang er een schijn van huwelijk bestaat mag men niet spreken van niet-bestaande huwelijk.

Advies van het Openbaar Ministerie

Het geding wordt ingespannen in verdeeling der nalatenschap van Jan De Decker, gehuisvest te Antwerpen, waar hij overleed op 20 November 1935, gescheiden echtgenoot van Zenaïde Clementina Augusta Marie Van der Doodt, latende als eenige erfgenamen zijn zoon Marcel Zenon De Decker en de kinderen van zijn tweeden zoon, vóór hem overleden. Deze tweede zoon, Georges Oscar Marie De Decker, trad in het huwelijk op 14 Augustus 1909 met Judith Josephine Bongers. Uit dit huwelijk is een zoon geboren bij name Marcel Georges De Decker.

In 1914 bestond er een geding in echtscheiding tusschen de echtelieden De Decker-Bongers. Op 14 Juli 1914 verleende de Rechtbank van Antwerpen op verzoek van de vrouw een vonnis bij verstek, waardoor de echtscheiding toegelaten was ten haren voordeele en het kind geboren uit het huwelijk werd haar toevertrouwd. Dit vonnis werd nooit overgeschreven in de registers van den Burgerlijken Stand en de officier van den burgerlijken stand heeft nooit de echtscheiding uitgesproken tusschen de echtgenooten De Decker-Bongers, wat nochtens vereischt was door de toen bestaande wetgeving om het huwelijk te ontbinden.

De oorlog brak uit in Augustus 1914. Georges De Decker vluchtte naar Frankrijk waar hij op 9 Februari 1915 een nieuw huwelijk aanging, met een genaamde Blanche Elvire André Moreaux, en waar hij overleed op 23 April 1933.

Uit dit huwelijk zijn twee kinderen gesproten : 1° Jan Georges De Decker, thans meerderjarig, en 2° Georges André Louis De Decker, geboren te Meulan op 31 Juli 1917, minderjarige, regelmatig vertegenwoordigd in het huidig proces door zijn moeder, wettige voogdes en door een toeziende voogd benoemd door den familierraad, gehouden op 29 Januari 1936, onder voorzitterschap van den heer Vrederechter te Meulan.

Thans zooals hooger gezegd, handelt het proces over de verdeeling der nalatenschap van Jan De Decker, welke als eenige reservataire erfgenamen gelaten heeft, zijn zoon nog in leven, Marcel Zenon De Decker en de kinderen van zijn overleden zoon Georges Oscar Marie De Decker, welke samen gerechtigd zijn in een derde van zijn nalatenschap, ingevolge zijn testament heeft hij beschikt over een derde zijner erfenis ten voordeele van zijn zoon Marcel Zenon, voornoemd, welke dus gerechtigd is in de twee derden zijner erfenis.

De moeilijkheid welke thans rijst is de volgende en belangt enkel de kinderen van den tweeden zoon aan. Het kind geboren uit het eerste huwelijk beweert dat het huwelijk, aangegaan tusschen zijn vader en zijn moeder — welke thans nog leeft — nooit ontbonden werd en dat bijgevolg de kinderen gesproten uit het tweede huwelijk niet als erfgenaam mogen optreden omdat zij als overspelige kinderen moeten aanzien worden. Dat het eerste huwelijk nooit ontbonden werd lijdt geen twijfel. Zooals hooger gezegd moest toen de echtscheiding in België uitgesproken worden door den Officier van den Burgerlijken Stand wat nooit *in casu* gebeurde. (Pierard, II, N° 634 en volg.).

De partijen zijn het daarover eens. Doch de kinderen van het tweede huwelijk beweren dat deze vraag niet kan ingeleid worden bij wijze van besluitselen in een geding van verdeeling en ten tweede dat zij het voordeel mogen inroepen van het vermeend huwelijk. Daarentegen beweert het kind van het eerste huwelijk, zoo niet formeel in besluitselen doch wel in pleidooi, ten eerste, dat dit huwelijk niet bestaat en bijgevolg dat er geen sprake kan zijn van vermeend huwelijk, dat er enkel sprake kan zijn van «vermeend huwelijk», wanneer een huwelijk vernietigbaar is en ten tweede, daar zij door de hoedanigheid van erggenamen te betwisten, de gelegenheid van het huwelijk betwisten, dat het voordeel van het vermeend huwelijk enkel kan gevraagd worden door de echtgenooten of een van hen.

Dat de vraag tot nietigverklaring van een huwelijk als exceptie of verdediging in een geding in verdeeling kan worden ingeleid, lijdt geen twijfel. Het is een wijze om de hoedanigheid van erfgenaam te betwisten. Beweren dat, vooraleer te mogen overgaan tot de verdeeling, de belanghebbende erfgenamen eerst en vooral een ander proces zouden moeten inspannen om het tweede huwelijk te zien nietig verklaren is onlogisch, daar het resultaat hetzelfde zou

zijn, des te meer, dat de Belgische Rechtbanken toch bevoegd zijn om daarover te oordeelen, ten eerste, omdat al de partijen Belg zijn (zooals wij het zullen aantoonen) en ten tweede, zelfs, indien men moest aannemen dat sommige dier erfgenamen van vreemde nationaliteit zijn, de Belgische Rechtbanken toch zouden bevoegd zijn om daarover te vonnissen, daar de erfenis in België geopend werd. Al de gedingen spruitende uit een erfenis moeten beslecht worden door de Rechtbank van de plaats van de opening der erfenis. Natuurlijk, indien sommige partijen van vreemde nationaliteit zijn, zal op sommige punten de Rechtbank gebeurlijk in acht nemen, de persoonlijke wetgeving der vreemde partijen, wetgeving welke overigens in casu overeenstemt met de Belgische wetgeving. Het is dus van alle belang ontbloeit zich af te vragen in het huidig geval of men de wetgeving van de eene of van de andere partij moet volgen (Audinet Nr 606 en 607; Despagnet nr 247; Pouillet Nr 370; Rolin, II, nr 589; Weiss, III, Nr 606) of de wet van een der echtgenooten of de wet van de plaats van het huwelijk, moest het geldig zijn (Niboyet Nr 627; Pillet, I, Nr 268). Prejudicieele vraagstukken bestaan in de verhoudingen tusschen strafgerecht en burgerlijk gerecht en rechtbanken van specialen aard, b. v. Handelsrechtbank eenerzijds en Rechtbank van eersten aanleg, anderzijds, doch niet, wanneer een zaak aanhangig gemaakt wordt voor de Rechtbank van eersten aanleg welke de volledige jurisdictie bezit. Zooals Garsonnet (éd. 1898-I- bl. 651 Nr 378) het schrijft: «Les conditions de recevabilité sont les mêmes en principe pour les défenses que pour l'action» en verder (t. II, Nr 412 en vg. bl. 30): «Par cela seul, que ce dernier — le tribunal de première instance — est compétent sur la demande principale portée devant lui, sa juridiction s'étend sur le procès tout entier. Il serait aussi déraisonnable que peu conforme aux exigences de la pratique que les juges légalement saisis d'une action n'eussent pas le pouvoir de statuer sur les défenses qui y sont opposées et sur les incidents qu'elle soulève et qu'ils fussent exposés à tout moment à se voir dessaisir d'un litige régulièrement porté devant eux, parce qu'une action surgirait qui échappe à leur compétence. Aussi, dit-on, prenant le mot exception dans un sens très large, que le juge de l'action est le juge de l'exception, c'est-à-dire, que le tribunal dûment saisi d'un procès a le droit de prononcer sur toutes les demandes reconventionnelles et incidentes qui s'y produisent, encore que ces difficultés eussent dû être portées devant d'autres juges si elles s'étaient présentées sous la forme d'actions principales. (Zie ook Bioche V° compétence des tribunaux civils de 1re instance Nr 9; Rousseau et Caisney, dictionnaire de Procédure V° Compétence Nr 163 en vg.; Bertault, de la règle que le juge de l'action est le juge de l'exception et des limites de cette règle soit en matière civile, soit en matière pénale; Revue critique de législation et de jurisprudence Bd. VIII, 1856 bl. 554 et suiv.) et Garsonnet (ibid) voegt er bij, zich steunende op een arrest van het Hof van Verbreking van Frankrijk van 23 November 1892 (D. P. 93. I. 201. 5; 94. I. 441): «Cette règle s'applique même dans les rapports de la jus-

tice française et de la justice étrangère», zoodat zelfs in geval men de meening ware toegedaan dat, indien de nietigheid van dit huwelijk moest gevraagd worden in Frankrijk, ware zij als hoofdeisch ingeleid, men ze toch in België mag vragen als middel van verdediging of exceptie.

De vraag tot nietigverklaring van het huwelijk, zooals zij impliciet en noodzakelijker wijze, alhoewel niet in formeele bewoordingen, ingeleid werd, is dus ontvankelijk. Bijgevolg ook is de Rechtbank bevoegd om te beslissen over de middelen welke tegen deze vraag worden ingebracht.

De kinderen van het tweede huwelijk, welke eens zijn om te zeggen dat in rechte hun vader niet gehuwd was met hun moeder, vragen van het voordeel te mogen genieten van het vermeend huwelijk.

Daarentegen beweert het kind van het eerste huwelijk, dat het onmogelijk is dit voordeel toe te kennen wanneer het huwelijk nooit bestaan heeft.

«Les principes du mariage putatif ne peuvent selon nous s'appliquer aux mariages inexistant... l'article 201 du Code civil n'entend parler que du mariage annulé...» schrijven de Pandectes Belges (V° mariage putatif N° 36) maar de Rechtsleer zegt ons dat door niet bestaand huwelijk moet verstaan een vereeniging tusschen man en vrouw zonder schijn van huwelijk.

«A proprement parler — schrijft de Page (t. I, Nr 647) — il n'est pas possible de parler de mariage inexistant, car selon la forte expression de Tronchet *il y a toujours un titre ou une apparence à détruire* (Fenet T. IX, bl. 53 en 99 en Locré, II, bl. 361 Nr 8). On ne peut donc parler que de mariage annulable», en hij voegt er bij, dat het enkel is bij gebrek aan alle voltrekking, dat er sprake kan zijn van niet bestaand huwelijk. Een huwelijk vóór een priester of een notaris, alhoewel niet wettig, is, toch een huwelijk dat dient vernietigd en kan aanleiding geven tot een vermeend huwelijk (zie ook Planiol en Ripert II. Nr. 2533 — Colin et Capitant I. Nr 166). Zooals een vonnis van de Rechtbank van Brugge van 3 April 1876. (Pas. 76-III-271) het zegt: een tweede huwelijk aangegaan vóór de ontbinding van een eerste huwelijk, is geldig tot nietigverklaring en met rede zegt een vonnis van de Rechtbank van Brussel, van 8 Februari 1886 (J. T. 84.409) dat een huwelijk waarvan de nietigheid gevraagd wordt al zijne burgerlijke gevolgen behoudt, zoolang het niet nietig verklaard wordt, b. v. onder oogpunt van woonst, nationaliteit, enz... zoodat wij met reden mochten zeggen, dat de tweede echtgenoot van Georges Oscar Marie De Decker, en de kinderen gesproken uit zijn tweede huwelijk, de Belgische nationaliteit bezitten.

Wij hebben dus aangetoond ten eerste: dat de vraag tot nietigverklaring van het huwelijk, zooals zij ingeleid is, ontvankelijk is en dat het huwelijk dient nietig verklaard te worden. Weliswaar, zegt artikel 187 van het Burgerlijk Wetboek, dat de vordering in nietigheid in het geval voorzien in het huidig proces niet kan geschieden op vraag van de kinderen (wat in casu gebeurt) zoo lang beide echtgenooten in leven zijn, doch in zake is een der echtgenooten gestorven, en overigens de recht-

spraak en de rechtsleer zijn het eens om te zeggen dat de kinderen altijd en onmiddellijk mogen handelen eens dat zij een echt materiëel belang hebben om het huwelijk te zien nietig verklaren (Planiol en Ripert, II, bl. 224 — de Page I, bl. 583 — Fransch Hof van Cassatie, 25 Maart, D. 90. I. 227). Eindelijk moeten we ons afvragen of de kinderen gesproken uit het tweede huwelijk het voordeel mogen genieten van het vermeend huwelijk. Eerst en vooral moet het voordeel gevraagd worden en kan het niet ambtswegen dienen toegekend (de Page, I, n. 677 — Gent, 12 Maart 1928, Pas. 28-2-119). In casu wordt het door besluitselen gevraagd. Doch om van dit voordeel te mogen genieten moeten zij bewijzen dat minstens eene hunner ouders van goede trouw was op 't oogenblik van het huwelijk (de Page, loc. cit.; Rép. prat. droit Belge V° Mariage putatif n° 74; Jossierand I, n° 860; Parijs, 31 December 1926, D. H. 1926. 58).

De Belgische rechtspraak eischt dat het bewijs der goede trouw zou geleverd worden (Hof Brussel 27-XII-1911, Pas. 12-II-56; ibid. 31-I-1923, Pas. 23-II-165; Burg. Rechtb. Brussel 2-VI-1905, Pas. 1905-III-238; Rechtb. Luik, 6 November 1930, Pas. 31-III-82; Doornik 16 Februari 1855, B. J. 1855-1865; Hof van Verbreking, 2 Nov. 1841, Pas. 42-I-30). « Admettre que la bonne foi est présumée, c'est par trop favoriser les fraudes », schrijft de Page (I-598), welke met rede verklaart dat om het tegenovergestelde aan te nemen de Fransche Rechtspraak, artikel 2268 Belgische Wetboek uitgebreid heeft met zaken die de openbare orde niet aanbelangen, tot zaken welke van openbare orde zijn. De Belgische Rechtsleer is gevestigd in dezen zin (zie de Page, loc. cit.; Laurent II, n° 506; Rép. Prat. droit Belge, V° Mariage n° 575).

Wij hebben bewezen dat in alle geval de Belgische wetgeving van toepassing was in zake, daar het een zaak van persoonlijk statuut geldt en dat de belanghebbenden Belg zijn.

Overigens, moest men aannemen dat zij niet Belg zijn, zou men zich mogen afvragen of het vraagstuk van bewijs van goede trouw niet van openbare orde is in België, en of men de Fransche Rechtspraak zou mogen volgen welke de goede trouw veronderstelt (Fransch Hof van Cassatie, 5 November 1913, D. 1914-I-281 — Aix, 11 Maart 1858, D. 71-V-260 — In den zin der Belgische Rechtspraak Demolombe III, n° 359 — Baudry Lacantinerie en Huque Fourcade, n° 1902; — van de Fransche Rechtspraak Planiol en Ripert II, n° 132 — Jossierand I-860 — Dalloz Sup. V° Mariage n° 123 — Aubry en Rau VII, al. 460, bl. 59 maken een onderscheid tusschen de dwaling in rechte en in feite. Zij nemen aan dat de goede trouw in feite kan aangenomen worden, doch niet wegens dwaling in rechte, omdat iedereen geacht wordt de wet te kennen. Met rede doet de Page opmerken dat de leuze iedereen wordt geacht de wetten te kennen enkel bestaat in strafrecht).

Eens het principie aangenomen dat men de goede trouw moet bewijzen, moet men nochtans nogal breed zijn in de appreciatie der feiten. Het is dikwijls moeilijk, vooral voor de kinderen uit het tweede huwelijk gesproken, van stellige bewijzen te brengen.

Zooals de heer advocaat generaal Gendebien het zegde in zijn advies voor het Arrest van het Hof van beroep van 27 December 1911: « On peut établir la bonne foi par déduction » en « il faut qu'un époux aie dû croire qu'il contractait un mariage nouveau, régulier, valable ». Het is wat men een « psychologisch » bewijs mag noemen.

Welnu, in zake bestaat dit bewijs. Wanneer Georges Oscar Marie De Decker in 1914 uit België vluchtte, mocht hij denken dat zijne vrouw die tegenover hem een vonnis van echtscheiding bezat, dit vonnis zou uitvoeren. Zijne tweede echtgenootte moest zulks des te meer denken daar zij toen van Fransche nationaliteit was en in Frankrijk woonde en dat sinds voor den oorlog de Fransche wetgeving reeds aangenomen had dat de echtscheiding voltrokken was door uitspraak van het vonnis.

Wij hechten weinig belang aan het feit dat de echtgenooten een getuigenschrift hebben gevraagd aan den Consul van België. (Moreau de Bellaing en niet Moreau de Bellamy, zooals ten onrechte geschreven in het getuigenschrift.)

Dit certificaat, ons inziens, had niet de bedoeling te bewijzen dat een echtscheiding voltrokken was in België door de uitspraak, wat overigens toen niet waar was.

In een soortgelijk geval heeft de Rechtbank van Brugge (ook ten gevolge van toestanden ontstaan door den oorlog) aangenomen op 31 Januari 1923 (Pas. 23-II-165) dat de goede trouw kon aangenomen worden. Het voordeel van vermeend huwelijk mag overigens gegeven worden aan overspelige kinderen (de Page, I, 559; Fransch Hof van Cassatie, 5 Jan. 1910, D.P. 1911-I-338, Pas. 1910-IV-101).

Ons gevoelen is dus dat de Rechtbank om deze zaak te beslechten over de nietigheid van het huwelijk moet beslissen dat de vraag tot nietig verklaring van het huwelijk ontvankelijk is, en gegrond, doch dat de kinderen gesproken uit het vernietigd huwelijk, omdat dit huwelijk een vermeend huwelijk is, moeten aanzien worden als wettig en dus als erfgenamen van hun grootvader met het kind geboren uit het eerste huwelijk mogen optreden.

Wat de kosten van dit incident betreft, meenen wij, dat zij ten laste moeten gelegd worden van het kind van het eerste huwelijk.

De Procureur des Konings,
W. van Hille.

VONNIS

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;
Gezien de wet van 15 Juni 1935, art. 2, 34, 35, 37, 41;

Gezien de stukken van het geding, namelijk het vonnis dezer Rechtbank d.d. 27 Februari 1937, de deeling en vereffening bevelend der nalatenschap van wijlen Jean de Decker in regelmatig vorm voorgebracht, het verslagschrift van moeilijkheden, ter Griffie dezer Rechtbank neergelegd;

Overwegende dat de afgevaardigde rechter na de niet verzoening der partijen te hebben vastgesteld, deze terug voor de Rechtbank heeft verzonden;

Overwegende dat de aanlegger, Marcel Georges

De Decker, de eenige zoon is uit het eerste huwelijk van Georges De Decker, 2e zoon van den de cujus vóór dezen laatste gestorven. Dat de verweerders zijn : eerstens de kinderen uit het tweede huwelijk van Georges en ten tweede de oudste zoon van den erflater. Dat de huidige eisch er toe strekt te hooren zeggen dat de kinderen uit het tweede huwelijk geen rechten van erfgenaam bezitten en dat de paarten hen aanbedeeld in het ontwerp van deeling en vereffening aan aanleggers zullen toekomen;

Overwegende dat de eisch gesteund is op de volgende feitelijke omstandigheden : op 14 Juli 1914, wordt de echtscheiding tusschen Georges De Decker en zijn eerste vrouw, op verzoek van deze laatste en bij verstek door de Rechtbank uitgesproken. Kort daarop breekt de oorlog uit en Georges De Decker vlucht naar Frankrijk, waar hij op 9 Februari 1915 een nieuw huwelijk aangaat. Het vonnis van 14 Juli 1914 werd echter nooit in de registers van den Burgerlijken Stand overgeschreven en de officier van den Burgerlijken Stand sprak nooit de echtscheiding uit, zoodat het eerste huwelijk bleef bestaan tot aan het overlijden van Georges De Decker;

Overwegende dat het tweede huwelijk, aannemen- de dat het zou onderhevig zijn aan nietigheid, wat in casu niet betwist wordt, toch als geldig moet aanzien worden zoolang die nietigheid niet uitgesproken is, en dat het tot op dit oogenblik al de normale burgerlijke gevolgen van een huwelijk heeft;

Overwegende dat te vergeefs aanlegger hiertegen inbrengt dat dit tweede huwelijk niet als nietig doch als niet bestaand moet aanzien worden;

Overwegende inderdaad dat er hier geen sprake kan zijn van een niet bestaand huwelijk, vermits er in alle geval een schijn en een titel bestaan, welke uiterlijk dit huwelijk als geldig doen voorkomen en die zouden dienen vernietigd te worden (zie de Page I, n° 647; Planiol et Ripert II, n° 2533; Colin et Capitant I, n° 166);

Overwegende dat tot heden niemand de nietigverklaring van het tweede huwelijk heeft aangevraagd. Dat aanlegger in zijn besluiten en in zijn nota enkel vraagt dat er zou verklaard worden dat het « onderhavig is aan nietigheid ». Dat het zelfs ten duidelijkste blijkt uit deze besluiten dat opzettelijk aanlegger niet meer wil vragen meenende al- zoo verweerder te beletten de voordeelen van het vermeend huwelijk te kunnen inroepen, uitslag welke hij onbetwistbaar bereikt maar enkel ten koste van het in stand houden van het huwelijk, wat voor gevolg heeft dat de tegenzeggingen door hem gemaakt niet gegrond dienen verklaard te worden;

Overwegende dat de besluiten in ondergeschikte orde door aanlegger genomen niet betwist worden;

Om deze redenen,

De Rechtbank, gehoord den heer van Hille, sub-stituut van den Procureur des Konings in zijn ge- deeltelijk eensluidend advies, gegeven in openbare zitting, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Verleent akte aan verweerders van hunne schat- ting van het geding;

Verklaart de tegenzeggingen door aanlegger ge- daan ongegrond.

Beveelt dat de sommen en waarden in het ont- werp door eischer aanbedeeld, hem dadelijk zullen overhandigd worden;

Verwijst aanlegger in de kosten.

122

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

11 December 1937.

Eenig Rechter : M. Bossaert.

Op. Min. : M. Louveaux.

Pleiter : Mter Verbeke.

ONBEKWAMEN. — CURATOR. — STRIJDIGE BE- LANGEN. — CURATOR AD HOC.

De ontvoogde minderjarigen zijn begrepen onder de personen in wier belang de pleegvormen van de wet van 12 Juni 1816 werden ingesteld. De curator mag zijn bijstand niet verleen als er tusschen hem en den minderjarige een tegenstrijdigheid van belangen kan ontstaan. Zulks doet zich voor als beiden tegen- over elkander staan in hetzelfde geding. Hetzelfde geldt voor den curator ad hoc. Het is in zulk geval noodzakelijk een specialen curator ad hoc te benoe- men.

Vanderhaere.

Aangezien gezegde curator ad hoc mede-eigenaar is van het te verkoopen goed en als verzoeker op- treedt ;

Aangezien artikel 2 par. 3 der wet van 12 Juni 1816, bepaalt dat, wanneer onroerende goe- deren zoowel aan meerderjarigen als aan minder- jarigen of die met deze laatsten gelijk staan, toe- behooren en de meerderjarigen verlangen tot de veiling over te gaan, de rechtbank de voogden der belanghebbende minderjarigen dient te hooren ;

Aangezien uit de schikkingen van artikel 482 van het burgerlijk wetboek, voortvloeit dat de ontvoog- de minderjarigen begrepen zijn onder de personen in wier belang de rechtvormen der wet van 12 Juni 1816 werden ingesteld (Timmermans blz. 83- 84) ; dat de curator diensvolgens door de recht- bank moet worden gehoord ;

Aangezien, overeenkomstig het gemeene recht, de curator zijn bijstand niet mag verleen als er tusschen hem en de minderjarigen strijdige be- langten op het spel staan (De Page, II, N° 281 en 4bis).

Aangezien zulks zich voordoet in principie wan- neer beide tegen over elkaar staan in een geding (Rép. pr. dr. belge n° 687 , minorité) :

Aangezien dezelfde principieen gelden wanneer in dergelijke omstandigheden, de ontvoogde min- derjarige bijgestaan is door een curator ad hoc, zooals in onderhavig geval ;

Aangezien de curator of de curator ad hoc die in een geding een ontvoogde minderjarige ter zijde staat, er toe gehouden is dezen te leiden, voor te lichten en te beschermen tegen zijn onervarenheid ;

Aangezien in die orde, hij onder meer, kennis neemt der verkoopvoorwaarden, gesteld door de meerderjarige verzoekers en vervat in het lastenkohier, dat hij dan ook zulke of gene clausule die hij nadeelig zou achten voor de minderjarigen, in discussie brengen moet ;

Aangezien vanzelfsprekend is, dat de curator of de curator ad hoc dan alleen geldig kan optreden ter zijde van den ontvoogde minderjarige, als hij zelf niet onder de verzoekers is ;

Aangezien vruchteloos zou worden opgeworpen dat de curator ad hoc en de ontvoogde minderjarige hier maar een en zelfde belang hebben, te weten den hoogstmogelijken prijs van het goed te bekomen ;

Aangezien niet dient uit het oog te worden verloren dat zich niets verzet dat de curator ad hoc zelf het questieuze goed aankoopt (Rép. pr. dr. belge n°s 669-670), en zulks tegen een zoo laag mogelijken prijs ; dat, overigens, de enkele eventualiteit van een tegenstelling der belangen volstaat om de benoeming van een specialen curator ad hoc te verrechtvaardigen (S. 71, 2, 69, D. P. 70, 2, 215; Kortrijk 4-5-1929) ;

Aangezien er ter zaak werd toepassing toepassing gedaan van artikels 2 & 9 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken ;

Om deze redenen,

Stelt de uitspraak ter zake uit tot na de benoeming van een specialen curator ad hoc, die, in 't huidig aanzoek, de ontvoogde minderjarige kan op geldige wijze bijstaan.

123

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE GENT

16 November 1938.

Voorzitter : M. C. Reyckler.
O. M. : M. Vanhoudt.

STRAFRECHT. — AFZETTERIJ. — WET VAN 23 MAART 1936.

Het feit, zelfs kwaadwillig, te weigeren opgediende spijzen en dranken te betalen, valt niet onder toepassing van art. 508bis van het Strafwetboek (Wet 23 Maart 1936 - afzetterij) wanneer de dader niet in de volstreckte onmogelijkheid verkeert te betalen.

O. M. t/ De Schepper.

Ten einde terecht te staan ter zake van : wetende dat hij in de volstreckte onmogelijkheid verkeert om te betalen in een daartoe bestemde inrichting, zich spijzen of dranken te hebben laten opdienen die hij daar geheel of ten deele verbruikt heeft, voor een bedrag van 556,50 frank, ten nadeele van Thienpont Augusta, die klacht indient te Ledeberg rond April 1938.

Gehoord den verdachte in zijn middelen van verdediging, voorgedragen door Mter Van de Castelee;

Gehoord den heer Vanhoudt, substituut-procureur des Konings.

Overwegende dat het hoofdbestanddeel van het wanbedrijf voorzien bij art. 508bis van het strafwetboek (wet van 23 Maart 1936) het feit is, dat de dader zich dranken of spijzen laat opdienen, wetende dat hij in de volstreckte onmogelijkheid verkeert om te betalen;

Overwegende dat, in onderhavige zaak, deze omstandigheid volstrekt niet bestaat ; dat verdachte een begoed handelaar is, en de klaagster dit trouwens niet betwist;

Dat het hier dus enkel een burgerlijke betwisting geldt over het betalen van het gelag;

Om deze redenen :

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak, ontslaat verdachte van de vervolging zonder kosten.

124

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

17 Februari 1938.

Voorzitter : M. Pelgrims.
Referendaris : M. Van der Linden.
Pleiters : Mrs Verheyden en Van den herrewege.

WEDERKEERIGE OVEREENKOMSTEN. — ART. 1184 B. W. — KEUZE VAN DEN SCHULDEISCHER. — INVLOED DER KEUZE. — EISCH IN UITVOERING NA AFWIJZING DER VRAAG IN ONTBINDING. — ONTVANKELIJKHEID. — INVLOED VAN HET GEZAG VAN HET GEWIJSDE.

In een wederkeerige overeenkomst heeft, bij te kortkoming, de schuldeischer overeenkomstig art. 1184 B. W., de keus hetzij ontbinding met schadevergoeding, hetzij uitvoering te vorderen. De schuldeischer is niet gehouden door de keus welke hij heeft gedaan en kan, nadat hij de uitvoering der overeenkomst heeft gevorderd afstand doen zijner vordering om de ontbinding te vragen en omgekeerd. Deze afstand kan echter slechts geschieden in den loop van het geding en niet meer na het vonnis.

De schuldeischer na afgewezen te zijn van zijne vraag in ontbinding met schadevergoeding kan nog de uitvoering der overeenkomst vorderen doch slechts voor zoover het gezag van het gewijsde hiertoe geen hinderpaal is. De rechtbank zal derhalve te onderzoeken hebben of de beide vorderingen tusschen dezelfde partijen gevoerd niet dezelfde oorzaak en hetzelfde voorwerp hebben. Dit laatste echter moet niet volstrekt hetzelfde wezen; het volstaat dat de vraag dezelfde weze en de nieuwe vordering aanleiding kan geven tot tegenstrijdigheid in de vonnissen. Anderzijds dekt het gezag van het gewijsde zoowel de excepties als den hoofdeisch.

N. V. Frank Films t/ Jacobs.

Aangezien de eischeres betaling vordert van een bedrag groot 6.400 frank, zijnde den huurprijs van niet afgenomen filmen;

Aangaande de bevoegdheid :

Aangezien de gedaagde, de bevoegdheid «ratione loci» van deze Rechtbank betwist;

Aangezien de huurovereenkomsten tusschen partijen gesloten uitdrukkelijk bepalen dat alle even-

tueele geschillen desaangaande tot de bevoegdheid van de Rechtbanken te Brussel behooren;

Aangezien de omstandigheden dat de eischeres vroeger een geschil voor den natuurlijke Rechter van gedaagde te Antwerpen bracht, insluit dat zij aan de overeengekomen bevoegdheidsbepaling heeft verzaakt;

Aangezien de eischeres volgens den wil der partijen het recht heeft het huidig geding bij deze rechtbank aanhangig te maken en het deze rechtbank niet is geoorloofd, wegens een zekere overeenkomst tusschen beide gedingen, dit geschil, om wille van een betere rechtsbedeeling, als niet tot hare bevoegdheid behorende, af te wijzen;

Aangezien de exceptie van bevoegdheid niet is gegrond;

Aangaande de ontvankelijkheid :

Aangezien gedaagde zich beroept op het gezag van het gewijsde gehecht aan een vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, tusschen partijen gewezen den 7 Augustus 1937, en overgelegd in geboekte uitgifte;

Aangezien de eischeres de gegrondheid der ingeroepen exceptie betwist en beweert: dat zij «verzaakt» aan haar vordering van 17 April 1937 en berust in de gewezen beslissing dat zij derhalve luidens artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek het recht heeft nu de uitvoering van de overeenkomst te vorderen, dat overigens de twee vorderingen verschillen in voorwerp en in oorzaak;

Aangezien artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek aan de schuldeischers bij tekortkoming van zijne tegenpartij de keus heeft, hetzij de ontbinding van de overeenkomst te vorderen met schadevergoeding, hetzij de uitvoering ervan;

Aangezien de schuldeischer niet is gehouden door de keus welke hij heeft gedaan en na de uitvoering der overeenkomst te hebben gevorderd, afstand kan doen van deze vordering om de ontbinding te eischen en omgekeerd;

Aangezien echter de afstand van een vordering wordt gedaan in den loop van het geding voor het vonnis;

Aangezien de eischeres, eens het vonnis gewezen, ofwel er in berusten ofwel er de mogelijke rechtsmiddelen tegen diende aan te wenden, bij gebreke waarvan, zooals geschiedde, het vonnis in kracht van gewijsde ging en onaantastbaar bleef, met alle gevolgen welke erin besloten zijn;

Aangezien de verzaking van eischeres aan het geding nadat het vonnis was gewezen geen zin heeft en de eischeres eventueel alleen aan het voordeel van het vonnis indien het haar gunstig was, kan verzaken;

Aangezien de eischeres nu nog de uitvoering van de overeenkomsten kan vorderen, doch slechts voor zoover het gezag van het gewijsde waarmede de vorige beslissing is bekleed, hiertoe geen hinderpaal is; (Hof van Verbreking, 24 Juni 1920, Pas. 1921, I, 24);

Aangezien derhalve dient te worden onderzocht of de beide vorderingen tusschen dezelfde partijen gevoerd, dezelfde oorzaak en hetzelfde voorwerp hebben;

Aangezien de vordering, ingeleid bij exploit van 17 April 1937 de ontbinding van de kwestieuze overeenkomsten eischte ten nadeele van den verweerder, mitsgaders betaling van een forfaitaire schadevergoeding ten beloope van 6.400 fr., zijnde den vastgestelden huurprijs zulks op grond van de overweging dat verweerder de filmen niet had afgenomen binnen den vastgestelden termijn noch data had opgegeven;

Aangezien deze vordering als ongegrond werd afgewezen op grond van een exceptie «non adimpleti contractus» door verweerder wegens tekortkoming van eischeres opgeworpen en behelzende dat deze die filmen niet eerst te Antwerpen en te Borgerhout had laten afloopen;

Aangezien de huidige vordering betaling nastreeft van het bedrag van 6.400 fr. krachtens een beding der overeenkomsten waarbij de huurprijs is verschuldigd wanneer de huurder de filmen niet heeft afgenomen op den vastgestelden tijd;

Aangezien de verweerder dezelfde exceptie «non adimpleti contractus» inroept;

Aangezien de oorzaak in beide gedingen dezelfde is namelijk de huurovereenkomsten en de beweerde tekortkoming;

Aangezien wat de gevorderde zaak betreft er dient te worden opgemerkt dat het voorwerp in beide gedingen niet volstrekt gelijk heeft te wezen;

Aangezien het volstaat dat de vraag die moet worden uitgemaakt, in beide vorderingen dezelfde weze en de nieuwe vordering aanleiding kan geven tot tegenstrijdigheid in de vonnissen; (Hof van Verbreking van 29 Mei 1913, Pas. 1913, I, 281);

Aangezien anderzijds het gezag van het gewijsde evenzeer de excepties voorgedragen door den verweerder als den hoofdeisch dekt; (Hof van Beroep te Brussel, 26 Juli 1911, Jur. Comm. Brux. 1912, blz. 38);

Aangezien vooreerst in beide vorderingen eenzelfde bedrag wordt geëischt als tegenwicht voor het niet nakomen door den verweerder van dezelfde verplichtingen; in het eerste geval als schadevergoeding bij de ontbinding van de overeenkomst, in het tweede geval krachtens een beding dat aan dit bedrag eveneens den aard veeleer van een vergoeding of schadeloosstelling dan van een tegenprestatie geeft;

Aangezien het verschil tusschen de twee voorwerpen slechts schijnbaar is en in beide gevallen hoofdzakelijk een eendere vergoeding wordt nagestreefd;

Aangezien vervolgens de tweede vordering ongetwijfeld aanleiding kan geven tot een vonnis in strijd met het eerste;

Aangezien immers de eerste Rechter verklaarde dat de ingeroepen beweerde tekortkomingen hun rechtvaardiging vonden in het feit dat de eischeres zelf de filmen niet eerst in Antwerpen en te Borgerhout had laten afloopen zooals zij er toe verplicht was en op grond hiervan de eischeres afwees;

Aangezien nu tegen het verwijt van dezelfde tekortkomingen vanwege den verweerder, dezelfde exceptie van niet uitvoering van verplichtingen in hoofde van eischeres wordt opgeworpen en zich

dus dezelfde vraag stelt als deze waarover vroeger werd beslist, zoodat nu niet kan worden beslist, zonder tegenstrijdigheid te verwekken, dat de eischeres niet was verplicht de filmen eerst te Antwerpen te laten draaien;

Aangezien dus ook het voorwerp van beide vorderingen als met elkaar overeenstemmend mag worden beschouwd en de exceptie van het gewijsde gegrond is;

Betreffende den tegeneisch :

Aangezien de verweerder bij tegeneisch een som van 1.000 frank vordert als vergoeding van de schade hem zoogezegd berokkend door de hoofdvordering welke hij plagend en roekeloos heet;

Aangezien de eischeres zich ter goeder trouw kan hebben vergist nopens de draagwijdte van hare rechten en blijkt geenszins te hebben gehandeld om verweerder te tergen;

Aangezien de tegeneisch niet is gegrond;

Om deze redenen :

Alle andere en strijdige besluiten afwijzend, verklaart de Rechtbank zich bevoegd «ratione loci»;

Verklaart den eisch niet ontvankelijk;

Verwijst de eischeres in de kosten;

Wijst verweerder van zijn tegeneisch af en verwijst hem in de kosten van dezen.

125

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST NIKLAAS

19 April 1938.

Voorzitter : M. Verschuren.

Rechters : MM. Verbeke en Behiels.

Referendaris : M. L. Thuysbaert.

Pleiters : Mters Verhofstede en Van Gerven.

FAILLISSEMENT. — HYPOTHEEK. — INGESCHREVEN GEDURENDE HET VERDACHTE TIJDPERK. — NIETIGHEID.

Art. 445 van de wet op de faillissementen heeft enkel betrekking op de zakelijke waarborgen toegestaan gedurende het verdachte tijdperk en na het ontstaan van de hoofdvordering.

Het toekennen van een hypothecaire waarborg op het oogenblik dat het hoofdcontract wordt afgesloten valt dus niet onder toepassing van art. 445. Een dergelijke hypotheek mag in beginsel ingeschreven worden tot op den dag van het vonnis van faillietverklaring. Dit alles behoudens de toepassing van art. 447, 2e lid, dat een facultatieve nietigheid invoert voor de inschrijving genomen gedurende het verdachte tijdperk indien meer dan 15 dagen verlopen tusschen de dagteekening der akte die de hypotheek of het voorrecht vestigt en die der inschrijving.

S. M. «Klein Beroepskrediet» t/ faill. De Vooght.

Aangezien de S. M. «Verbondskas voor het Klein Beroepskrediet der Provincie Antwerpen», met zetel te Antwerpen, Lange Nieuwstraat, 64, verzoekt opgenomen te worden in het passief van het faillissement De Vooght, als hypotheekhoudend schuldeischeres, voor de som van 18.403,65 frank;

Aangezien de curator verklaart zich te gedragen aan het oordeel der Rechtbank;

Aangezien De Vooght Constant, voorheen ondernemer te Calloo, failliet verklaard werd den 2en Juni 1937 en den datum van de staking der betalingen bepaald op 2 December 1936;

Dat het blijkt uit een akte verleden voor Mter J. Verbist, notaris te Antwerpen, geboekt drie bladen en twee verzendingen te Antwerpen, B. A., 2de kantoor, den 31 December 1936, deel 431, blad 87, vak 4; ontvangen : 15 frank. De ontvanger, (get.) Tackoen, dat door de aanzoekster, in d° 30 December 1936, een kredietopening, groot 18.000 frank., werd toegestaan aan De Vooght Constant en deze's echtgenoot Schoonvliet Florentine ;

Dat, als veiligheid en waarborg van de terugbetaling der sommen die de gekrediteerden uit hoofde dezer kredietopening zouden verschuldigd zijn, een hypotheek werd gevestigd op een huis gelegen te Calloo en aan gefailleerde toebehoorend;

Aangezien het dus vaststaat dat deze bijzondere waarborg door voornoemde samenwerkende maatschappij als kredietvoorwaarde geeischt werd op het oogenblik dat het contract is afgesloten geworden; dat deze verrichting niet kan bestreden worden op grond van art. 445 van de wet op de faillissementen, voormelde wetsbepaling alleen betrekking hebbend op zakelijke waarborgen toegestaan gedurende het verdachte tijdperk, maar na het ontstaan van de hoofdvordering;

Dat, anderzijds, de geldig verkregen hypotheekrechten, in beginsel, kunnen ingeschreven worden tot den dag van het vonnis van faillietverklaring (art. 447); dat de wetgever, weliswaar, bij afwijking van dezen regel, eene facultatieve nietigheid heeft ingevoerd (art. 447, 2e lid) voor de inschrijvingen genomen gedurende het verdachte tijdperk, indien meer dan 15 dagen verlopen tusschen de dagteekening der akte, die de hypotheek of het voorrecht vestigt, en die der inschrijving;

Aangezien er, in het onderhavig geval, slechts 7 dagen verlopen tusschen de kredietopening en de hypotheekinschrijving, zoodat ook art. 447, 2e lid, ter zake niet toepasselijk is;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gehoord ter zitting, het verslag van den heer A. Verbeke, rechter-commissaris, alle tegenstrijdige besluiten verwerpende, zegt voor recht dat de S. M. «Verbondskas voor het Klein Beroepskrediet der Provincie Antwerpen» als hypotheekhoudend schuldeischeres zal opgenomen worden in het passief van het faillissement De Vooght, voor de som van 18.000 fr. ; kosten ten laste van de massa.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD ! ! !**

BIBLIOGRAPHIE

LES NOVELLES. — Droit civil. — Tome II. —
Maison Ferdinand Larcier S.A. Bruxelles. — 1939.

Vóór enkele weken brachten wij verslag uit in het Rechtskundig Weekblad over het eerste deel van de serie der Nouvelles gewijd aan het burgerlijk recht. Thans is reeds het tweede deel van de pers gekomen. Deze merkwaardige ijver vanwege de opstellers en de uitgevers dient ten zeerste te worden geloofd.

Dit tweede deel is ook nog volledig gewijd aan het familierecht en bevat drie uitgebreide en merkwaardige monographiën over de echtscheiding en de scheiding van tafel en bed, alsook over het vaderschap, de afstamming en de adoptatie.

Het eerste gedeelte, datgene gewijd aan de echtscheiding, is van de hand van Mr Alex Pasquier, waarvan de vorige geschriften reeds zoozeer de merkwaardige bevoegdheid op dit gebied hadden in het licht gesteld. Deze uitgebreide verhandeling is bijzonder welkom in deze periode waar nog steeds in de rechtspraak het vereischte evenwicht niet is gevonden geworden wat betreft de toepassing der nieuwe wettelijke bepalingen die vóór een paar jaar in voege zijn getreden.

Naast een grondige studie van alle mogelijke vraagstukken, die zich op het gebied van de echtscheiding stellen, bevat het werk van den Heer Pasquier uiterst nuttige uiteenzettingen over deze nieuwe wetgevende bepalingen. Ook de aangelegenheden in verband met de wet van 20 Juli 1932 in zooverre ze verband houden met echtscheiding worden hier grondig onderzocht.

Het zal een werk zijn van blijvende beteekenis dat voor elke delicate kwestie in zake echtscheiding in de allereerste plaats zal worden geconsulteerd.

Een beknopt formulierboek is aan dit werk toegevoegd en volgens de methode van de Nouvelles is er ook, bijzonder aandacht gewijd aan het vergelijkend recht op dit gebied.

De Heer Collard-de Sloovere, advocaat-generaal bij het Hof van Beroep te Brussel, heeft zich gelast met de twee monographiën betreffende het vaderschap en de afstamming alsook betreffende de adoptatie. Deze beide gebieden, die niet zoozeer als de echtscheiding elken dag door de praktijk worden bestreken, hebben in den auteur een bewerkster gevonden van allergrootste waarde. De stof wordt door hem werkelijk volledig uitgeput. Met meesterschap wordt zoowel heel de rechtsleer als de rechtspraak behandeld en deze reusachtige stof is samengeweven tot een schitterende synthese.

Hartelijke gelukwensen aan opstellers en uitgevers!

WETGEVING

WETSONTWERP houdende militaire amnestie.

MEMORIE VAN TOELICHTING

Mevrouwen, Mijne Heeren,

België heeft zooven in de beste voorwaarden een critische periode van zijne geschiedenis doorgemaakt.

Het Land en zijn Leger hebben ten volle beantwoord aan het in hen gesteld vertrouwen.

De Regeering oordeelt dat zij handelt volgens het

gevoelen van het Parlement, door aan dit laatste buitengewone clementiemaatregelen voor te stellen.

Het U ter beraadslaging voorgelegd ontwerp van militaire amnestie is, behoudens sommige uitzonderingen, toepasselijk: eensdeels, op de deserties welke vóór 25 October 1938 een aanvang genomen hebben, anderdeels, op vóór 10 October 1938 gepleegde misdrijven, welke door de militaire strafwetten bestraft worden met ten hoogste drie maanden gevangenis of militaire gevangenis of militaire gevangenis of met ten hoogste zes maanden inlijving bij eene boetcompagnie, alsmede op de misdrijven welke geen aanleiding hebben gegeven of zouden geven tot het opleggen van een zwaardere straf.

WETSONTWERP

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil!

Op de voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Landsverdediging en op eensluidend advies van Onzen Ministerraad.

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Onze Ministers van Justitie en van Landsverdediging zijn gelast in Onzen Naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Eerste Artikel

Er wordt amnestie verleend voor onderstaande misdrijven welke door de militaire strafwetten worden bestraft:

1° onder voorbehoud van het bepaalde bij artikel 2, de deserties welke een aanvang genomen hebben vóór 25 October 1938, behalve de deserties naar den vijand;

2° de vóór 10 October 1938 gepleegde misdrijven welke gestraft werden of zullen worden met eene straf van ten hoogste drie maanden gevangenis of militaire gevangenis, of van ten hoogste zes maanden inlijving bij eene boetcompagnie, met uitsluiting van de straffen welke bedoeld worden bij de artikelen 54 en 55 der wet van 27 Mei 1870.

Art. 2.

De in staat van desertie verkeerende militairen moeten zich persoonlijk aanmelden om hunne aangifte van onderwerping te doen binnen de volgende termijnen: een maand, voor de belanghebbenden die in België verblijven;

drie maanden, voor diegenen die in een aan België grenzend land verblijven;

negen maanden, voor diegenen die in een ander land van Europa verblijven;

twaalf maanden, voor diegenen die zich buiten het grondgebied van Europa bevinden.

De aangiften van onderwerping worden ontvangen door de districtscommandanten der Rijkswacht, voor degenen die zich in België bevinden, en door de diplomatieke en consulaire ambtenaars, voor degenen die in den vreemde verblijven.

Betrokkenen, die redenen van onwetendheid zouden kunnen doen gelden, welke door het Krijgsgerechtshof aannemelijk worden geoordeeld, worden binnen den door het Hof bepaalden termijn nog toegelaten om de aangifte van onderwerping te doen.

Art. 3.

De in staat van desertie verkeerende miliciens, oorlogsvrijwilligers, vrijwilligers en gereëngageerden boven de 35 jaar, die het voordeel van de bij deze wet voorziene amnestie genieten, zijn niet meer onderworpen aan de bij artikel 52 der militiewet voorziene verplichtingen tot actieven dienst.

Art. 4.

De in staat van desertie verkeernde miliciens, vrijwilligers en gereëngageerden, die bij de bepalingen van artikel 3 niet worden bedoeld, zullen eventueel onder de wapens geroepen of wederopgeroepen worden om den aan hunne militieklasse opgelegden termijn actieven dienst te volbrengen of te voleinden.

Art. 5.

In geen geval kan de amnestie aangevoerd worden tegen de rechten van den Staat. Dienvolgens zullen de rechten van den Staat op de uitgesproken verbeurdverklaringen, op de schadevergoedingen en op de teruggave worden gehandhaafd.

De boeten en de gerechtskosten welke betaald werden, zullen niet worden teruggegeven.

Art. 6.

De amnestie kan niet aangevoerd worden tegen rechten van derden. Ze belet namelijk noch de rechtsvordering tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, noch de rechtsvordering tot schadeloosstelling op grond van het misdrijf.

Art. 7.

Het Militair Gerecht, voor hetwelk de burgerlijke rechtsvordering en tevens de strafvordering aanhangig werden gemaakt, blijft bevoegd om, niettegenstaande de amnestie, uitspraak te doen inzake de burgerlijke rechtsvordering.

Art. 8.

De amnestie heeft niet tot gevolg aan den veroordeelde de hem ontnomen eeretekens, titels, graden, functies, openbare ambten en betrekkingen terug te schenken.

Zij staat de tuchtmaatregels te nemen ter zake van de geamnestieerde feiten niet in den weg.

Gegeven te Brussel, den 14 November 1938.

WETSONTWERP waarbij amnestie wordt verleend voor sommige vóór 10 October 1938 gepleegde misdrijven.

MÉMORIE VAN TOELICHTING

Mevrouwen, Mijne Heeren,

België heeft zoo pas, in de beste voorwaarden, een critische periode van zijn geschiedenis doorgemaakt.

In een opwelling van verheven vaderlandsliefde heeft de Natie zich aangesloten bij al de maatregelen die de Regeering gemeend heeft te moeten treffen om 's Lands veiligheid te vrijwaren.

Aan de hand van de voorbeelden uit het verleden, en inzonderheid van de wet van 28 Augustus 1919, meent de Regeering in die omstandigheden den wensch van de Wetgevende Kamers tegemoet te komen wanneer zij haar buitengewone clementiemaatregelen ter goedkeuring voorlegt. Dergelijke maatregelen zullen er toe bijdragen de rust in de gemoederen te herstellen die door gansch het land wordt gewenscht.

Het U ter bespreking aangeboden ontwerp van amnestie, is onder voorbehoud van verschillende onder artikel 3 opgesomde uitzonderingen, van toepassing op de vóór 10 October 1938 gepleegde misdrijven welke door het Wetboek van Strafrecht en door de bijzondere wetten en reglementen met geldboete en met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden worden bestraft, of die geen aanleiding hebben gegeven en die niet van zulken aard zijn dat zij aanleiding zullen geven tot het uitspreken van een hoogere straf.

Het is niet van toepassing op de misdrijven voorzien door de militaire strafwetten. Een speciaal ontwerp handelt over de amnestie voor dergelijke misdrijven.

WETSONTWERP

LEOPOLD III, Koning der Belgen;

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil!

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie, Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Onze Minister van Justitie is belast in Onzen Naam, bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet aan te bieden waarvan de tekst volgt:

Eerste Artikel

Amnestie wordt verleend:

1° Voor de misdrijven vóór 10 October 1938 gepleegd, welke door het gewone Wetboek van Strafrecht en de bijzondere wetten en reglementen gestraft worden met geldboete en met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden;

2° Voor de andere misdrijven vóór 10 October 1938 gepleegd, welke voorzien zijn door het gewone Wetboek van Strafrecht en door de bijzondere wetten en reglementen en waarvan de daders tot geldboete en tot gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden werden veroordeeld.

Art. 2.

De Raadkamer kan de openbare rechtsvordering vervallen verklaren voor de vervolging van al de misdrijven voorzien door het gewone Wetboek van Strafrecht en door de bijzondere wetten en reglementen, wanneer het haar voorkomt dat de uit te spreken straf zal moeten zijn een geldboete of een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden.

Art. 3.

Van de amnestie worden uitgezonderd de volgende misdrijven en de poging tot die misdrijven:

- a) valsche munt;
- b) namaking of vervalsching van openbare effecten, aandelen, obligaties, rentecoupons en bij de wet toegelaten bankbiljetten;
- c) namaking of vervalsching van stempels, zegels, keurijzers en merken;
- d) valsheid en gebruik van valsheid in geschriften;
- e) omkoop van openbare ambtenaren of knevelarij;
- f) diefstal, afpersing, verduistering of misbruik van vertrouwen, oplichting of heling;
- g) bedrieglijke bankbreuk;
- h) de misdrijven gestraft bij de artikelen 372 tot 386, 498 tot 500 en 509 van het gewone Wetboek van Strafrecht.

Art. 4.

In geen geval, kan de amnestie aangevoerd worden tegen de rechten van den Staat.

Blijven bijgevolg bestaan: de rechten van den Staat op de uitgesproken verbeurdverklaringen, op de terugbetaling van de ontdoken rechten, op de schadeloosstellingen en teruggaven. De fiscale geldboeten zijn eveneens van de amnestie uitgesloten.

De reeds gekweten geldboeten en gerechtskosten, evenals de bij toepassing van artikel 166 van het Wetboek van Strafvordering gestorte sommen worden niet teruggegeven.

Art. 5.

De amnestie mag niet aangevoerd worden tegen de rechten van derden.

Inzonderheid belet zij de rechtsvordering niet tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, noch de rechtsvordering tot schadeloosstelling op grond van het misdrijf.

Art. 6.

De rechtbank of het hof, voor dewelke de burgerlijke rechtsvordering samen met de rechtsvordering tot straf werd gebracht, blijft bevoegd om uitspraak te doen in zake de burgerlijke rechtsvordering, ondanks de amnestie.

Art. 7.

De amnestie geeft aan den veroordeelde de hem ontnomen eeretekens, titels, graden, openbare ambten bedieningen en diensten niet terug.

Art. 8.

Van deze amnestie zijn uitgesloten de personen die, naar luid van artikel 56 van het Wetboek van Strafrecht, in staat van wettelijke herhaling zijn.

Art. 9.

Alleen de Belgen hebben aanspraak op het voordeel van deze wet.

Art. 10.

Deze wet is niet van toepassing op de feiten omschreven als misdrijven, welke de bij de wet van 15 Mei 1912, op de kinderbescherming voorziene maatregelen tot bewaking, opvoeding en behoeding of de maatregelen tot bescherming van de maatschappij, voorzien bij de wet van 9 April 1930, ten gevolge hebben.

Gegeven te Brussel, ten 14 November 1938.

BALIELEVEN

VLAAMSCH CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

Op Vrijdag 16 December, had in de «Kapel van Burgondië» een goed bijgewoonde vergadering plaats der Vlaamsche Conferentie. Als spreker trad op Prof. Mr. Paul-Maurice Orban, hoogleeraar te Gent en senator, met als onderwerp: «Rassenleer en Rassenrecht».

Na de gebruikelijke voorstelling door den voorzitter, Mr. Ignace Van den Brande, vatte spreker zijn onderwerp aan met een kort historisch overzicht over de wording der hedendaagsche rassentheoriën, vanaf Fichte over Golineau, Houston Stewart Chamberlain, Vacher de la Pougé, op wiens groote invloed spreker wees, tot Rosenberg en Hitler. Spreker behandelde vervolgens de invloed van de rasgedachte op het recht aan de hand van de bepaling van Rosenberg: Recht is wat arische mannen als recht aanvoelen, en de daaruit volgende reactie tegen het Romeinsch recht. Na een kort overzicht aan de hand van Carl Schmitt, Otto Koelreuter en Ernst Rudolf Huber, van het huidige Deutsche staatsrecht, dat de grondwet van Weimar die door de volmachtenwet van Maart 1933, zij het ook op formeel wettelijke wijze werd afgeschaft, vervangt, en dat beheerscht wordt door het «Führerprinzip», behandelde spreker vervolgens de invloed der nationaal-socialistische beginselen op het privaatrecht. De rechter dient niet alleen in de mogelijkheid te worden gesteld de wet te vernietigen, hij moet ook zelf het recht kunnen opbouwen.

Vandaar het toenemend belang dat gehecht wordt aan de zoogezegde Generalklauseln als: exceptio doli, Glaube und Treue e. a. die den rechter hierbij moeten behulpzaam zijn.

Spreker betoogde aan de hand van frappante voorbeelden dat de toepassing van de rassengedachte in het

recht tot onaannemelijke gevolgen leidt en gaf hierbij een overzicht van de jongste antisemitische decreten van November en December van dit jaar.

Na het huidige Duitsch strafrecht te hebben gekarakteriseerd door de afschaffing van den regel «nulla poena sine lege» wees spreker tenslotte op het groote gevaar van het doorwerken van de nationaal socialistische principes in het internationaal recht, waar geen gezag boven de soevereine staten meer wordt erkend.

Na het dankwoord van den voorzitter volgde een levendig debat waaraan achtereenvolgens deelnamen Mrs Lambrechts, Wittemans, de Baeck, Willems en Mattheessens.

Tenslotte hechtte de vergadering nog hare instemming aan het zenden van een telegram van sympathie aan zijne excellentie Dr. Van Broeckhuyzen, gezant van Zuid-Afrika, naar aanleiding van het Voortrekkers-eeuwfeest.

VLAAMSCH CONFERENTIE DER BALIE, BIJ HET HOF VAN BEROEP TE GENT

Vergadering van 13 December 1938.

Het was dit jaar Mr. Henri Van de Velde, lid van den tuchtraad, die de traditioneele uiteenzetting hield over de «Plichten der Advocaten».

Toen om 6 uur de vergadering begon, was de zaal reeds stampvol, de enkele telatkomers kregen loon naar werken, zij vonden geen zitplaats meer.

De onderhoudende wijze echter waarop Mr H. Van De Velde zijn toehoorders een uur lang wist te boeien, deed hun de vermoeidheid van het rechtstaan vergeeten en langdurige toejuichingen bedankten den spreker voor zijn degelijke en toch gemoedelijke voordracht, waarvan wij hier onmogelijk een samenvatting kunnen geven.

Mr. Varendonck, voorzitter der conferentie, dankte in passende woorden den achtbaren heer voordrachtgever en drukte de hoop uit hem ook volgend jaar nog in de conferentie te zullen zien optreden.

Daarna werd door den voorzitter van het rechtscollege vonnis uitgesproken in de zaak welke op 22 November gepleit werd. De Rechtbank besloot tot de verantwoordelijkheid van den grootvader, op grond van art. 1382 B. W., wijl de vader zelf buiten zaak gesteld werd.

De avond werd besloten met een gezelligen hazensouper, den stagisten aangeboden in het koffiehuis «Astoria» op de Koornmarkt. En ze beleefden nog veel plezierige uren.

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr 42. — 3 December 1938. — Mr H. Th. Schaepman: Iets over het bewijsaanbod door getuigen. — Nr 43. — 10 December 1938. — Prof. Mr J. M. van Bemmelen: Gevonden voorwerpen.

JOURNAL DES TRIBUNAUX. — Nr 3551. — Conférence du Jeune Barreau de Bruxelles. — Nr 3552. — Le procès Van Zeeland-Cassandra. — L'avis de M. Ganshof van der Meersch.

LA BELGIQUE JUDICIAIRE. — Nr 17-18. — 1-15 November 1938. — Le statut des fonctionnaires, par Leon Moureau. — Procédure pénale, par Jules Fally. — Les indemnités consécutives à un accident et le régime des biens réservés, par André Janssens.

De Vlijt, Nationalestr., 46, Antwerpen. A. Somville, best.